

Този ден християнската църква отржда на най-великия от пророците, който ревностно проповядва идването на Христос сред хората – на Йоан Кръстител или Предтеча, който кръщава Исус Христос в река Йордан. Свети Йоан се прочул като проповедник в Юдея и Галилея, където увещавал хората да се покаят за греховете си и да отворят душите си за Бога. За да се пречистят, ги кръщавал с вода. По нареждане на Ирод Антипа пророкът е заловен и обезглавен.

Народът ни вярва, че когато светците си поделели света, на Йоан се паднало „да кръщава вода, земя, млади булки и малки деца“. Наричат празника още Женски водници заради ролята, която имат жените в ритуалите. Светецът помага при различни болести, но особено силно трябва да му се помолят страдащите от главоболие.

На Ивановден продължават обичаите и обредите, свързани с вярата в чудодейната здравеносна сила на водата. Кръстена и осветена, водата вече може да лекува, да гони злото, да дава сила, жизненост и здраве. Добре е на Ивановден всеки да изпита на собствен гръб магическата ѝ сила.

Къпят се булките и младоженците, които са се оженили през тази зима до Ивановден; къпят се всички именници; къпят се годените моми и ергени. В Югозападна България

Ивановден

7 януари

празнуват:

Иван (-а, -ка), Йоан, Ваньо, Жан, Иво, Йово, Йото, Йонко

къпят младоженките и малките момиченца до 1 г. Добре е къпането да става на открито, водата да е течаща или поне донесена от извор. Обредното къпане включва и разменянето на подаръци, както и гостувания, и празнична трапеза. Народната представа за Св. Йоан като покровител на кумството и побратимството определя гостуванията у кумовете. На Ивановден на обед младоженците отиват на гости в дома на своите кумове и им носят кравай, млин, ракия и вино. Кумовете ги канят на тържествена трапеза. Младите гостуват и на девера. В Родопската област на Ивановден сгодените ергени отиват тържествено на гости заедно с родителите си и свои роднини в дома на своите годеници. След като бъдещата свекърва умие лицето на девойката и я закичи с китка и златна паричка, всички сядат край софрата и се угощават богато.

Всички именници трябва да по-

черпят – лоша поличба е, ако на имен ден не те почетат и не ти дойдат гости.

В тракийските земи на Ивановден или по-късно – на Бабинден или зимния Атанасовден, се предприемат обредите за побратимяване на момците – „хващане на арътлици“. Ако трима другари искат да станат побратими, в този ден те последователно се събират в дома на всеки от тях, като започват от дома на най-възрастния. Майката посреща тримата и ги закичва с китка от бръшлян и чимшир. На всяка китка е вързана златна паричка с червен конец. Като ги закичва, майката ги благославя: „Отгук нататък чимшир побратими да станете! Да не се карате и лоши думи да не си изричате, да се обичате и уважавате като братя!“ Ритуалът се повтаря в дома на всеки момък. В Ямболско обредът на побратимяване е значително по-разгърнат. Там момците или женените мъже, които ще станат арътлици, стъпват символично с десния крак едновременно върху живи въглени, след което си раздават специални обредни хлябове и отпиват последователно от паница с червено вино.

Празничната трапеза е много богата: варено жито, ошав, фасул, свинско със зеле, свински ребра, печена кървавица, суджук, баница. Масата не се раздига до сутринта и от нея се оставя част за стопанина на къщата (за змията) – да бъде почетен и уважен, да съхрани дома и да го брани от злото.

Почитта към Йоан Кръстител народът ни е възпял в редица народни песни:

*Замъчи се Божа майка
от Игнажден до Коледа,
бързала е град да стигне.
Не можала град да стигне,
но стигнала отвън порти.
Там се роди Младен-Бога,
Младен-Бога, Боже име.
Никой няма окол нея,
току бяха шест ангели,
шест ангели, шестом-крилци.
Шест ангели погледаха,
погледаха горе, долу,
догледаха свет Ивана,
Свет Ивана Кръщелника,
що е кръстил небо, земя,
той ще кръсти Младен-Бога...* ♦